EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 26.11.2024
COM(2024) 723 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Poola riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Poola riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

ÜLDISED MÄRKUSED

30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta,[1] muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta[2] ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[3]. Raamistiku eesmärk on tagada reformide ja investeeringute abil valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse keskpikale perspektiivile ning tagatakse nõuete tõhus ja sidus täitmine.

Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kaval peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude[4] kavaga, millega sisuliselt kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleb kavas selgitada, kuidas

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

MÄRKUSED POOLA RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA

9. oktoobril 2024 esitas Poola nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava esitati pärast määruse (EL) 2024/1263 artiklis 36 sätestatud tähtaja pikendamist, milles lepiti komisjoniga kokku, võttes arvesse Poola esitatud põhjendusi.

Kava esitamisele eelnenud protsess

21. juunil 2024 saatis komisjon kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 9 Poolale võrdlustrajektoori[5]. Komisjon avaldas võrdlustrajektoori 9. oktoobril 2024[6]. Võrdlustrajektoor on riskipõhine ja tagab, et valitsemissektori võlg on eelarve kohandamise perioodi lõpuks ja täiendavate eelarvemeetmete puudumisel pärast kohandamisperioodi usutavalt langustrendis või püsib keskpikal perioodil mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk viiakse kohandamisperioodil alla 3 % SKPst ja see püsib keskpikal perioodil allpool seda kontrollväärtust. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktile d ning artiklitele 7 ja 8 on võrdlustrajektoor kooskõlas ka eelarvepuudujäägiga, võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega ja eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega. Poola võrdlustrajektooriga nähakse ette, et tuginedes komisjoni eeldustele ja eeldades nelja-aastast kohandamisperioodi, ei tohiks netokulude kasv ületada tabelis 1 esitatud väärtusi. See vastab netokulude keskmisele kasvule 4,5 % kohandamisperioodil (2025–2028).

	2025	2026	2027	2028	2025–2028 keskmine

[5] Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad trajektoore koos kohandamisperioodi pikendamisega ja ilma selleta (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat). See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Võrdlustrajektoor arvutati komisjoni 2023. aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_et) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb Euroopa Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu 2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_et).

[6] https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#poland

Maksimaalne netokulude kasv (aastane, %)	5,3	4,6	4,2	3,9	4,5

Tabel 1. Võrdlustrajektoor, mille komisjon esitas Poolale 21. juunil 2024

Allikas: komisjoni arvutused.

Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Poola ja komisjon ajavahemikus 2024. aasta juulist ja oktoobrini tehnilist dialoogi. Dialoogi keskseks teemaks oli Poola kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused (eelkõige potentsiaalne SKP, intressimäärad, SKP deflaator ja eelarvekordajad), erandi tegemine edasilükkamise keelust, samuti selliste reformide ja investeeringute kavandatud elluviimine, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

Poola kavast nähtub, et kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktis c ette nähtud üleminekusätetega ei ole toimunud määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 lõikes 3 ette nähtud konsultatsiooni asjaomaste riiklike sidusrühmadega (sealhulgas sotsiaalpartneritega). Samal ajal osales Poola kavas esitatud teabe kohaselt 2024. aasta septembris kodanikuühiskonna esindajate ja sotsiaalpartneritega peetud arutelus kavandatud reformide ja investeeringute üle riikliku Euroopa poolaasta rühma raames.

Muud seotud protsessid

26. juulil 2024 tegi nõukogu kindlaks, et puudujäägikriteeriumi täitmata jätmise tõttu on Poolas ülemäärane eelarvepuudujääk[7]. Käesolev soovitus langeb kokku ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud nõukogu soovitusega valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Poolas[8]. Nende soovituste samaaegne vastuvõtmine, mis on kohandatud ja põhjendatud üleminekuga uuele majandusjuhtimise raamistikule, tagab soovitatud kohandamiskavade kooskõla.

21. oktoobril 2024 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Poolale riigipõhised soovitused[9].

KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE

Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

Taust: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated

Poola majandustegevus kasvas 2023. aastal 0,1 % tänu positiivsele netoekspordile ja stabiilsetele investeeringutele, samas kui laovarud ja eratarbimine andsid negatiivse panuse. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks majandus 2024. aastal kasvama 3,0 %, mis on tingitud stabiilsest era- ja avaliku sektori tarbimisest ja investeeringute positiivsest panusest. 2025. aastal peaks SKP reaalkasv olema 3,6 %, kuna tarbimise kasv on endiselt jõuline ja investeeritakse rohkem. 2026. aastal peaks SKP reaalkasv olema 3,1 %, toetatuna era- ja avaliku sektori tarbimisest ja investeeringutest. Prognoosiperioodil (st aastatel 2024–2026) peaks Poola potentsiaalne SKP kasvama veidi alla 3 %, mis on vähem kui varasematel aastatel, kuna tööjõupanus on väiksem. Töötuse määr oli 2023. aastal 2,8 % ning komisjoni prognoosi kohaselt on see 2024. aastal 2,9 %, 2025. aastal 2,8 % ja

[7] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2133/oj

[8] Soovitus: nõukogu soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Poolas, 26.11.2024, COM(2024) 956 final.

[9] Nõukogu soovitus, mis käsitleb Poola majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat, seni avaldamata.

2026. aastal 2,7 %. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt langema 9,5 %-lt 2023. aastal 3,9 %-le 2024. aastal ja olema 4,6 % 2025. aastal ja 3,0 % 2026. aastal.

Mis puudutab eelarvesuundumusi, siis Poola valitsemissektori eelarve puudujääk oli 2023. aastal 5,3 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks see jõudma 5,8 %ni SKPst 2024. aastal ja langema 5,6 %ni 2025. aastal, ning eeldusel, et poliitikat ei muudeta, 5,3 %ni 2026. aastal. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosis võetakse arvesse Poola 2025. aasta eelarveprojekti, mille valitsus esitas riigi parlamendile septembris. Valitsemissektori võlg oli 2023. aasta lõpus 49,7 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpuks tõusma 54,7 %-le. Prognooside kohaselt tõuseb see 2025. aasta lõpuks 58,9 %-le SKPst ja 2026. aasta lõpuks 62,4 %-le SKPst. Komisjoni eelarveprognoosis ei võeta keskpika perioodi kavades esitatud poliitilisi kohustusi arvesse enne, kui neid toetavad usaldusväärselt teatavaks tehtud ja piisavalt täpsustatud konkreetsed poliitikameetmed.

Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused

Poola riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine nelja aasta jooksul.

Kava sisaldab kogu määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

Kavas on võetud kohustus järgida tabelis 2 esitatud netokulude kava, mis vastab aastatel 2025–2028 netokulude keskmisele kasvule 4,5 %. Kavas esitatud keskmine netokulude kasv kohandamisperioodil (2025–2028) on üldjoontes kooskõlas[10] netokulude keskmise kasvuga komisjoni poolt 21. juunil 2024 edastatud võrdlustrajektooris. Kavas eeldatakse, et potentsiaalse SKP kasv väheneb 3,2 %-lt 2024. aastal ja 3,3 %-lt 2025. aastal 1,6 %-le 2028. aastal. Lisaks eeldatakse kavas, et SKP deflaatori kasvumäär tõuseb 3,6 %-lt 2024. aastal 5,0 %-le 2025. aastal ning langeb seejärel järk-järgult 4,7 %-le 2026. aastal, 4,3 %-le 2027. aastal ja 4,0 %-le 2028. aastal.

Tabel 2. Netokulude kava ja peamised eeldused Poola kavas

	2024	2025	2026	2027	2028	Kava kehtivusaja (2025–2028) keskmine
Netokulude kasv (aastane, %)	12,5	6,3	4,4	4,0	3,5	4,5
Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2023, %)	12,5	19,6	24,9	29,9	34,4	ei ole kohaldatav
Potentsiaalse SKP kasv (%)	3,2	3,3	2,0	1,7	1,6	2,2
Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%)	3,6	5,0	4,7	4,3	4,0	4,5

Allikas: Poola keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale

Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, suureneb valitsemissektori võlg kava kohaselt 54,6 %-lt SKPst 2024. aastal 61,3 %-le SKPst 2027. aastal ja väheneb kohandamisperioodi lõpuks (2028) 61,2 %-le SKPst, nagu on näidatud järgmises tabelis. Kava kohaselt peaks võla suhe pärast kohandamisperioodi

[10] Erinevus ei ole ümardamise tõttu nähtav.

keskpikas perspektiivis (st kuni 2038. aastani) edasi kahanema, jõudes 2038. aastaks 52,8 %ni SKPst. Seega jõuaks valitsemissektori võlg kava kohaselt keskpikas perspektiivis allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. See on kava eelduste põhjal usutav, kuna komisjoni võla jätkusuutlikkuse analüüsi kõigi deterministlike stressitestide kohaselt jääb võlg 2038. aastaks alla 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis a ja artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

Tabel 3. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Poola kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valitsemissektori võlg (% SKPst)	49,6	54,6	58,4	60,9	61,3	61,2	52,8
Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst)	–5,1	–5,7	–5,5	–4,5	–3,7	–2,9	–2,0

Allikas: Poola keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile

Kava netokulude kava ja eelduste kohaselt väheneks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult 5,7 %-lt SKPst 2024. aastal 2,9 %-le SKPst 2028. aastal. Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2028) kontrollväärtust 3 % SKPst. Lisaks ei ületa valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2038. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis b ja artikli 16 lõikes 2 sätestatud puudujääginõudega.

Eelarve kohandamise ajakava

Eelarve kohandamise ajakava, mida mõõdetakse kui struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutust, nagu kavas kirjeldatud, lükatakse võrreldes määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c osutatud lineaarse kavaga edasi 2025. aastast aastatesse 2026–2028. Kava kohaselt on selline erand edasilükkamist keelavast kaitsemeetmest määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punkti e üleminekusätte kohaselt põhjendatud suuremate kuludega, mida rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastu laenudest ja kaasrahastatakse ELi vahenditest 2025. aastal (hinnanguliselt suurenevad kulutused vastavalt 0,16 % ja 0,03 % SKPst), ning kaitseinvesteeringute suurenemisega 2025. aastal (kavakohaselt suurenevad investeeringud 0,25 % SKPst). Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c osutatud edasilükkamise keeluga ja artikli 36 lõike 1 punktis e sätestatud üleminekusättega.

Tabel 4. Struktuurse esmase eelarvepositsiooni areng Poola kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Struktuurne esmane eelarvepositsioon (% SKPst)	–2,5	–2,9	–2,6	–1,5	–0,5	0,4
Struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutus (protsendipunktides)	ei ole kohaldatav	-0,4	0,3	1,1	1,0	1,0

Allikas: Poola keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Kava kooskõla ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega

Kavas esitatud netokulude kava on kooskõlas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse nõuetega (eelkõige nõukogu määruse (EÜ) 1467/97 artikli 3 lõike 4 kolmandas lõigus sätestatud minimaalse iga-aastase struktuurilise kohandamisega, võttes määrava tegurina arvesse kaitseinvesteeringute kavakohast suurenemist).

Kava kooskõla eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega

Poola suhtes ei kohaldata määruse (EL) 2024/1263 artiklis 8 sätestatud ennetusliku osa nõuet seoses eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega, mille eesmärk on tagada ühine turvavaru allpool aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, kuna puudujääki kavatsetakse tuua allapoole 3 % SKPst alles kohandamisperioodi viimasel aastal.

Kava kooskõla võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega

Kava kohaselt on aastatel 2026–2028 valitsemissektori võlg 60–90 % SKPst. Kuna kava kohaselt jääks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2028. aastal alla 3 % SKPst, mis tooks kaasa ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kehtetuks tunnistamise otsuse tühistamise kohandamisperioodile järgneval aastal, ei kohaldata võla jätkusuutlikkuse kaitsemeedet kavaga hõlmatud ajavahemikul.

Kava makromajanduslikud eeldused

Kava põhineb eeldustel, mis erinevad komisjoni poolt 21. juunil 2024 Poolale edastatud eeldustest. Seejuures kasutatakse kavas erinevaid eeldusi üheksa muutuja puhul, milleks on lähtepunkt (valitsemissektori eelarvepositsioon 2024. aastal), potentsiaalne SKP kasv, SKP deflaator 2024. ja 2025. aastal, SKP reaalkasv 2024. ja 2025. aastal, intressimäärad, võlastruktuur, eelarvekordaja, võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus ning ka edasilükatud kohandamisprofiil. Allpool on esitatud hinnang nende erinevuste kohta. Allpool on loetletud eelduste erinevused, millel on kõige suurem mõju netokulude keskmisele kasvule, ja eraldi hinnatud iga erinevust.

Kavas eeldatakse, et esialgne olukord on komisjoni eeldusega võrreldes halvem. Eelnevate suuniste kohaselt oli struktuurne esmane eelarvepositsioon –2,6 % SKPst ja kava kohaselt on see –2,9 % SKPst. Kava madalam struktuurne esmane eelarvepositsioon kajastab halvemat eelarvetulemust 2024. aasta esimeses kolmes kvartalis, tingituna oodatust väiksematest tuludest, eelkõige käibemaksu ja äriühingu tulumaksu näol, ning oodatust suurematest kulutustest. See eeldus on seega nõuetekohaselt põhjendatud ja selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil väiksem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel.

Kavas eeldatakse, et SKP deflaator on 2024. aastal 3,6 %, 2025. aastal 5,0 %, 2026. aastal 4,7 %, 2027. aastal 4,3 % ning 2028. aastal 4,0 %. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Eelnevates suunistes prognoosis komisjon SKP deflaatoriks 2024. aastal 4,5 % ja 2025. aastal 4,2 %. Erinevus kava ja eelnevate suuniste vahel tuleneb muutustest energiatoetusmeetmete täieliku järkjärgulise kaotamise ajakavas, sest see pidi toimuma 2024. aasta juulis, kuid lükati edasi 2025. aasta jaanuarisse vastavalt Poola kehtivatele õigusaktidele, nagu on selgitatud kavas, ja komisjoni 2024. aasta sügisprognoosile. SKP deflaatori kasvu prognoosid kava ülejäänud aastateks jäävad 2025. aasta kõrgemat lähteväärtust aluseks võttes veidi alla keskpika perioodi lähenemisreeglist tuleneva väärtuse. Üldiselt leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

Kavas eeldatakse, et nominaalne kaudne intressimäär on 2024. aastal 4,9 %, 2025. aastal 5,2 %, 2026. aastal 4,6 %, 2027. aastal 4,5 % ning 2028. aastal 4,4 %. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Komisjoni eelnevates suunistes eeldati, et nominaalne kaudne intressimäär on 2024. aastal 4,8 %, 2025. aastal 4,8 %, 2026. aastal 5,1 %, 2027. aastal 5,2 % ja 2028. aastal 5,4 %. Kava madalamad nominaalsed kaudsed intressimäärad kajastavad madalamaid turuintressimäärasid, lühiajaliste turuintressimääradega võla suuremat osakaalu, mis viitab muutuva intressimääraga pikaajaliste võlgade suurele hulgale, keskpanga baasintressimäärade eeldatavale langetamisele alates 2025. aastast ja Poola valitsemissektori võla väga lühikesele tähtajale. Üldiselt leitakse, et kava eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud uuemate turuandmete kasutamise, võla üksikasjalikuma jaotuse ja võlaprognooside seisukohast oluliste riigipõhisete teguritega.

Nagu eespool märgitud, mõõdetakse kavas sisalduvat eelarve kohandamise ajakava kui struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutust, mis on edasi lükatud edasi aastatesse 2026–2028. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud netokulude keskmise kasvu kohandamisperioodil väiksem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. See erinevus tuleneb põhjenduses 19 loetletud põhjustest. Samal ajal osutab 2025. aasta netokulude kasvumäär, mida Poola kohustub järgima, struktuurse esmase eelarvepositsiooni suuremale paranemisele 2025. aastal, kui on märgitud kavas, mis põhineb komisjoni valitsemissektori võla keskpika perioodi prognoosiraamistikul. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

Kokkuvõttes neutraliseerib nõuetekohaselt põhjendatud eelduste avaldatav mõju halvema algse eelarvepositsiooni mõju keskmisele netokulude kasvule. Eelduste ülejäänud erinevused, mis ei ole küll alati kooskõlas ühise võla jätkusuutlikkuse analüüsi raamistikuga, ei avalda märkimisväärset mõju keskmisele netokulude kasvule võrreldes komisjoni eeldustega. Komisjon võtab eespool esitatud hinnangut kava eeldustele arvesse tulevastel netokulude kava järgimise hindamistel.

Kava eelarvestrateegia

Kava orienteeriva eelarvestrateegia kohaselt täidetakse netokuludega seotud kohustused nii kulude piiramise kui ka kaalutlusõigusel põhinevate tulude suurendamise teel. 2025. aastaks kavandatud eelarve konsolideerimine põhineb 2025. aasta eelarveprojekti kavandatud kuludel ja tuludel. See hõlmab üksikisiku tulumaksu kindlaksmääratud piirmäärade eelarvemõju, aktsiiside tõstmist, toiduainete madalama käibemaksumäära tühistamist, 2024. aasta lõpuni pikendatud energiatoetusmeetmete tühistamist ja teatavate sotsiaaltoetuste (sealhulgas programmid Family 800 Plus ja Active Parent) nominaalväärtuse külmutamist. Kava järgmise kolme aasta jooksul tuleb eelarve konsolideerimiseks võtta meetmeid nii tulude kui ka kulude poolel, kusjuures mõlemal poolel tuleb anda võrdne panus. Aastatel 2026–2028 hõlmavad peamised tulumeetmed üksikisiku tulumaksu nominaalsete piirmäärade jätkuvat külmutamist ning alkoholi- ja tubakaaktsiisi suurendamist. Kulude poolel on peamised meetmed valitsemissektori vahetarbimise ja sotsiaalkindlustushüvitiste (v.a pensionid) nominaalmäärade piiramine. Võetavate poliitikameetmete üksikasjad tuleb kinnitada või kohandada ja kvantifitseerida aastaeelarves. Samal ajal sisaldab kava soovitusliku eelarvestrateegia rakendamisega seotud riske, mis tulenevad kava aluseks olevate makromajanduslike eeldustega seotud riskidest ja kasvavatest kaitsekulutustest, mis võib tähendada muude netokuluartiklite piiramist. Eelarves, mille valitsus riigi parlamendile

2024. aasta septembris 2025. aasta kohta esitas, on täpsustud poliitikameetmeid, mille abil täidetakse 2025. aastaks võetud netokulude kohustus.

Kavas esitatud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete

Kavas kirjeldatakse poliitilisi kavatsusi, mis on seotud reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kava sisaldab 14 reformi ja investeeringut, mis on suunatud ELi ühistele prioriteetidele, millest 11 toetatakse rahaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning kuut ühtekuuluvuspoliitika fondidest.

Seoses õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteediga, sealhulgas määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärkidega, hõlmab kava investeeringuid kiiresse internetti, ettevõtete robotiseerimisse ja digitaliseerimisse, sh pilvandmetöötluse kasutamise kaudu, ning reforme, mis käsitlevad rohepööret linnapiirkondades, olmevee kvaliteeti ja investeeringuid veevarude säästvasse kasutamisse. Nende meetmete eesmärk on lahendada riigipõhistes soovitustes nimetatud probleemid, eelkõige need, mis on seotud ettevõtete digiüleminekuga (2024. ja 2022. aasta soovitused), innovatsiooniga (2022. ja 2019. aasta soovitused) ning veevarudega (2024. aasta soovitused). Poola kavas sisalduvad meetmed ei vasta riigipõhistele soovitustele roheoskuste (2023), digioskuste (2022 ja 2020), täiskasvanuhariduse (2022), erainvesteeringute (2020) ja avaliku halduse digitaliseerimise (2022) kohta.

Seoses sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime ühise prioriteediga, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, on kavas ette nähtud reform, mis peaks tööstusomandi tugevama kaitse kaudu edendama innovatsiooni ja majanduse konkurentsivõimet, meetmed, millega parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu riigihangetele, ning pikaajalise hoolduse süsteemi reform. Nende meetmete eesmärk on lahendada riigipõhistes soovitustes esitatud probleemid, eelkõige need, mis käsitlevad pikaajalist hooldust (2024., 2022. ja 2019. aasta soovitused) ja riigihankeid (2024). Poola kavas sisalduvad meetmed ei vasta riigipõhistele soovitustele avaliku sektori kulutõhusamaks muutmise (2024, 2023, 2022, 2020 ja 2019), sotsiaaltoetuste parema suunamise (2024, 2023, 2022 ja 2020), pensionisüsteemi tulevase piisavuse ja kestlikkuse tagamise (2024, 2023, 2022 ja 2019), tervishoiusüsteemi vastupidavuse, kättesaadavuse ja tulemuslikkuse parandamise (2022, 2020 ja 2019), avalike konsultatsioonide tõhustamise ja sotsiaalpartnerite kaasamise (2022, 2020 ja 2019), kvaliteetse ja kaasava hariduse tagamise (2022 ja 2019), püsivamate tööhõiveliikide takistuste kõrvaldamise, sealhulgas tsiviilõiguslikele lepingutele sotsiaalkindlustusmaksete kehtestamise (2022 ja 2019), alaesindatud rühmade tööturul osalemise (2024, 2022 ja 2019) ning lastehoiu kättesaadavuse parandamise (2022 ja 2019) kohta.

Energiajulgeoleku ühise prioriteediga seoses hõlmab kava tuuleenergia reformi, investeeringuid avamere tuuleparkidesse, energiasalvestussüsteemidesse, vesinikutehnoloogiasse ja energiataristusse ning energiatõhususe ja taastuvenergia toetusmeetmeid. Nende meetmete eesmärk on lahendada riigipõhistes soovitustes esitatud probleemid, eelkõige need, mis käsitlevad kaugkütet (2024. aasta soovitused), taastuvenergiat ja energiatõhusust (2023 ja 2022) ning energiataristut (2019). Poola kavas sisalduvad meetmed ei vasta riigipõhistele soovitustele kestliku transpordi kohta (2023, 2022, 2020 ja 2019).

Seoses kaitsevõime ühise prioriteediga sisaldab kava teavet investeeringute kohta Poola kaitsevõime tugevdamisse ELi ja NATO kontekstis. Kaitsekulutused peaksid suurenema 2,6 %-lt SKPst 2024. aastal 2,8 %-le SKPst 2025. aastal, sealhulgas peaksid sõjalised investeeringud suurenema 0,25 protsendipunkti (vastavalt 0,7 %-lt SKPst 0,9 %-le SKPst).

Kohandamisperioodi järgmistel aastatel peaksid kaitsekulutused moodustama vähemalt 3 % SKPst (kassapõhiselt väljendatuna), nagu on nõutud siseriiklikus õiguses.

Kavas antakse teavet kooskõla ja asjakohasel juhul täiendavuse kohta ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Poola taaste- ja vastupidavuskavaga. Valdavat osa kavas sisalduvatest meetmetest rahastatakse taaste- ja vastupidavuskava vahenditest. Taaste- ja vastupidavuskavast välja jäävad meetmed on seotud tööstusomandi kaitsmise, riigihangete arenduse ja olmeveega. Lisaks saavad kuus meedet toetust ühtekuuluvuspoliitika fondidest.

Kavas on antud ülevaade Poola avaliku sektori investeerimisvajadustest seoses ELi ühiste prioriteetidega. Seoses õiglase rohe- ja digipöörde ning energiajulgeolekuga viidatakse kavas Euroopa konkurentsivõime tuleviku aruande[11] järeldustele, rõhutades vajadust investeerida energiahindade alandamisse, mis hõlmab taaste- ja vastupidavuskava investeeringuid saastevaba vesiniku tootmisse ja säilitamisse ning tuuleparkide ehitamisse, samuti vajadust parandada digioskusi ja juurdepääsu kiirele internetile. Sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime puhul rõhutatakse kavas vajadust saavutada suurem majanduslik sõltumatus, sealhulgas peamise kriitilise toorme ja pooljuhtide tarneahelate turvalisuse tagamise kaudu. Kavas selgitatakse ühtlasi, et mõnes poliitikavaldkonnas, sealhulgas energia-, tervishoiu-, sotsiaal- ja hariduspoliitikas on käimas reformide ja investeeringute läbivaatamine, mis võimaldab täpsustada 2028. aastani kestvate investeerimisvajaduste hindamist. Mis puutub kaitsevõime tugevdamisse, sisaldab kava kaitsekulutuste suurendamist üle 2 % SKPst kooskõlas NATO kohustustega. Kavas viidatakse ka muutuvatele välistingimustele, sealhulgas Venemaa agressioonisõjale, ning ELi esilekerkivatele strateegilistele prioriteetidele ja nendest tulenevatele investeerimisvajadustele.

Komisjoni hinnangu kokkuvõte

Üldiselt on komisjon seisukohal, et Poola kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

ÜLDINE JÄRELDUS

Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Poolale soovitama kavas esitatud netokulude kava,

SOOVITAB Poolal teha järgmist.

1. Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäära.

Lisaks kutsub nõukogu Poolat üles tagama, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete.

[11] M. Draghi, „*The future of European competitiveness*“, Euroopa Komisjon, september 2024.

I LISA

Netokulude maksimaalne kasvumäär
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)

Poola

Aasta		2025	2026	2027	2028
Kasvumäär (%)	Aastane	6,3	4,4	4,0	3,5
	Kumulatiivne (*)	19,6	24,9	29,9	34,4

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023.

Strasbourg,

Nõukogu nimel
eesistuja